

Пахоменко Сергій Петрович
Гридіна Ірина Миколаївна
Балабанов Костянтин Васильович

Особливості функціонування системи місцевого самоврядування Латвії в умовах гібридних загроз

УДК 94(438):323.1

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-4.11>

Стаття поширюється на умовах ліцензії
CC BY 4.0

Пахоменко Сергій Петрович
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри політології
та міжнародних відносин
Міріупольського державного університету
вул. Преображенська, 6, Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-1137-3585

Гридіна Ірина Миколаївна
доктор історичних наук, професор,
професор кафедри політології
та міжнародних відносин
Міріупольського державного університету
вул. Преображенська, 6, Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-3398-7708

Балабанов Костянтин Васильович
доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології
та міжнародних відносин
Міріупольського державного університету
вул. Преображенська, 6, Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-7990-5272

У статті досліджуються особливості функціонування системи місцевого самоврядування Латвії в умовах гібридних загроз, які суттєво впливають на стійкість демократичних інституцій на локальному рівні. У період 2014 – 2024 років Латвія здійснила масштабну адміністративно-територіальну реформу, що суттєво скоротила кількість муніципальних одиниць з 119 до 43 та спрямовувалася на оптимізацію управління, зменшення фрагментації та підвищення ефективності надання публічних послуг. Однак трансформація системи місцевої влади відбувалася на тлі зростаючого впливу гібридних загроз – зокрема, дезінформації, кібератак, зовнішнього втручання у політичні процеси, маніпуляцій міжетнічними відносинами, економічного тиску та спроб підризу суспільної довіри до державних інституцій. Дослідження підкреслює, що місцеве самоврядування Латвії, хоча й модернізоване у правовому та структурному аспектах, залишається вразливим до впливів гібридної природи, які не завжди можливо ідентифікувати традиційними безпековими методами. Проблемними точками є нерівномірний розвиток кібербезпекових спроможностей на місцях, низький рівень стратегічної комунікації на муніципальному рівні, обмежені фінансові ресурси, що перешкоджають впровадженню ефективних захисних механізмів, а також соціальні та етнокультурні чинники, які можуть бути використані для політичної дестабілізації. Особливої актуальності набуває ситуація у східних регіонах країни, зокрема в Латгалії, де концентрація російськомовного населення створює додаткові ризики в умовах зовнішньої інформаційної агресії. Водночас позитивним чинником є запровадження нової редакції закону про місцеве самоврядування (з 2023 року), нових вимог до прозорості управління, а також законодавчої норми щодо обов'язкової перевірки високопосадовців муніципалітетів на предмет національної безпеки з 2025 року. У статті робиться висновок про необхідність розвитку локальної спроможності протидії гібридним загрозам через навчання місцевих чиновників, залучення громадських ініціатив, формування локальних стратегій стійкості та посилення міжінституційної співпраці. Пропонуються напрями подальших досліджень, що включають розробку типології муніципальної вразливості, аналіз ефективності існуючих превентивних механізмів, а також вивчення ролі територіальних громад у забезпеченні демократичної безпеки.

Ключові слова: гібридні загрози, кібербезпека, Латвія, місцеве самоврядування, муніципалітет, російська агресія, територіальна громада.

Вступ. Проблема забезпечення стабільного та ефективного функціонування систем місцевого самоврядування набула особливої актуальності в контексті сучасних гібридних загроз, які поєднують військовий тиск з кібератаками, дезінформаційними кампаніями, економічним примусом та маніпуляціями етнічною та соціальною напруженістю. Латвія, як держава-член НАТО та ЄС, зі складною історичною спадщиною та значною російськомовною часткою населення, виявляється особливо вразливою до таких багатогранних загроз. Хоча інституції національного рівня дедалі більше адаптують свою політику та стратегії для протидії гібридним викликам, система місцевого самоврядування залишається потенційно слабкою ланкою через свою прив'язаність до територіальних громад, різні адміністративні можливості та нерівномірний доступ до ресурсів безпеки. Місцеві муніципалітети відіграють вирішальну роль у підтримці соціальної згуртованості, наданні державних послуг та забезпеченні демократичної стійкості, проте їхня готовність до виявлення та реагування на гібридні загрози ніколи не тестувалася та непослідовно враховується в про-

цесі розробки політики протидії можливій військовій агресії. Проблема полягає у відсутності всебічного розуміння того, як гібридні загрози використовують системні, правові та інформаційні прогалини на муніципальному рівні, що, у свою чергу, може підірвати цілісність управління, довіру місцевого населення та систему національної безпеки в цілому.

Українські науковці звертали увагу на проблеми функціонування місцевого самоврядування у Латвії виключно в рамках загальних оглядів реформ у сфері органів публічної влади країн ЄС. Серед студій, що з'явилися вже після початку повномасштабного вторгнення РФ відзначимо публікації Х. Солнцевої (окреслила роль місцевого самоврядування у підтримці публічного порядку латвійських муніципалітетів) [7], В. Мельничука [4], О. Левіна, О. Поплавського (дали загальний огляд демократичних перетворень у країнах Балтії з акцентом на місцеву владу) [2], Ю. Войтенко (характеризував структуру місцевої влади у Латвії напередодні вступу країни до ЄС) тощо [1]. Водночас, до сьогодні вітчизняні політологи предметно не торкалися проблем функціонування системи місцевого

самоврядування Латвії після реформи 2021 року та модернізації законодавчої бази. Певним винятком можна вважати роботи О. Петришина [5], Т. Лушагіної [3], С. Серьогіна та Л. Прокопенко [6], проте вони не враховують вплив зовнішніх загроз, що склалися після 2022 року. Що стосується закордонних дослідників, то найбільш релевантний огляд ситуації у місцевому самоврядуванні Латвії до реформи 2020–2021 рр. міститься в узагальнюючій студії Д. Янга [8] та розлогій статті авторського колективу на чолі з Е. Ванагасом [15].

Роль місцевих органів влади у протидії ворожим наративам у територіальних громадах зі складним етнополітичним ландшафтом, особливо в муніципалітетах з високою часткою російськомовних жителів, не була належним чином досліджена, що актуалізує питання щодо балансу між культурною інклюзією та інформаційною безпекою. Значною мірою невивченим залишається вплив адміністративно-територіальної реформи на здатність нещодавно об'єднаних муніципалітетів реагувати на гібридні загрози, що створює прогалину в розумінні того, як структурні зміни впливають на місцеву стійкість.

Метою пропонованої публікації є загальна характеристика системи місцевого самоврядування Латвії з точки зору її вразливості для зовнішніх загроз спричинених зростаючою військовою присутністю та активністю РФ у регіоні.

Методи дослідження передбачають застосування SWOT-аналізу муніципальної спроможності протидії гібридним загрозам, порівняльного аналізу з акцентом на Латгалію, інституційного аналізу взаємодії між центральною владою та органами місцевого самоврядування тощо.

Результати дослідження. Між 2014 і 2024 роками система місцевого самоврядування Латвії зазнала значних структурних та законодавчих трансформацій, спрямованих на підвищення адміністративної ефективності, зменшення фрагментації та підвищення фінансової стійкості. До реформи 2021 року в Латвії діяла однорівнева структура місцевого самоврядування, що складалася зі 110 муніципалітетів (новаді) та 9 міст республіканського рівня, що загалом налічувало 119 місцевих адміністративних одиниць. Ці місцеві органи влади обиралися кожні чотири роки та мали автономні обов'язки в таких сферах, як освіта, комунальні послуги, соціальні послуги та місцева інфраструктура. Однак, відмінності в розмірах, спроможностях та наданні послуг між муніципалітетами призводили до зростаючої стурбованості щодо неефективності. Наприклад, багато місцевих органів влади обслуговували населення менше 5000 осіб, а деякі мали менше 2000 жителів, що підривало здатність ефективно надавати послуги [8, с. 30–33; 15].

У відповідь на це, у червні 2020 року Сейм Латвії ухвалив Закон про адміністративно-територіальну реформу, який набув чинності 1 липня 2021 року.

Ця реформа скоротила кількість місцевих органів влади зі 119 до 43, включаючи 36 муніципалітетів та 7 міст державного значення. Згідно з рішенням Конституційного суду 2021 року, один муніципалітет (Варакляни) був тимчасово збережений, в результаті чого загальна кількість збільшилася до 43, а його інтеграція до муніципалітету Мадона запланована після місцевих виборів 2025 року. Реформа мала на меті зміцнити адміністративну спроможність, оптимізувати розподіл ресурсів та стандартизувати надання державних послуг у регіонах.

Станом на 2025 рік система місцевого самоврядування Латвії включає 10 міст державного значення – Ригу, Даугавпілс, Лієпаю, Єлгаву, Єкабпілс, Юрмалу, Огре, Резекне, Валмієру та Вентспілс, а також 33 муніципалітети, які часто включають як міста, так і сільські парафії. Місцеві органи влади очолюють обрані ради (доми), члени яких обираються за пропорційною системою з використанням системи відкритих списків та 5% виборчого бар'єру. Кількість членів ради в кожному муніципалітеті коливається від 13 до 23, залежно від чисельності населення, причому Рига має окрему раду з 60 членів [9; 11]. Після реформи 2021 року кількість місцевих радників у Латвії скоротилася вдвічі, приблизно з 1554 у 2017 році до приблизно 683 у 2021 році, за винятком Риги. Місцеві органи влади обирають голову ради, який виконує обов'язки виконавчого керівника. Міністерство охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку контролює систему та сприяє міжмуніципальній співпраці.

Хоча місцеві органи влади є автономними, вони часто залежать від державних субсидій та механізмів вирівнювання для збалансування регіональних диспропорцій. У 2019 році місцеві органи влади зібрали близько 19,6% національних податкових надходжень, а їхні витрати становили приблизно 24% від загальних державних витрат. Фонд вирівнювання фінансів місцевих органів влади перерозподіляє ресурси для забезпечення більш справедливого розподілу державних послуг. До 2021 року в Латвії діяло 367 муніципальних підприємств, що займалися такими галузями, як комунальні послуги, житлово-комунальний господарство, транспорт та соціальні послуги, з місцевими інвестиціями, що перевищували 1,5 мільярда євро. Новий Закон про місцеве самоврядування, який набув чинності 1 січня 2023 року, запровадив сучасні принципи управління, що наголошують на законності, прозорості, підзвітності та громадянській активності. Додаткові законодавчі зміни, що набули чинності 1 квітня 2023 року, заборонили радникам отримувати зарплату від установ, що фінансуються їхніми власними муніципалітетами, щоб зменшити конфлікт інтересів [10, р. 15–17; 12]. Крім того, з 2025 року високопосадовці муніципалітетів повинні мати допуск до секретної інформації від Бюро захисту Конституції.

Попри ці реформи, деякі муніципалітети стикаються з постійними проблемами, включаючи дефіцит бюджету, адміністративну неефективність та корупційні скандали. У 2023 році кілька муніципалітетів, таких як Резекне, Балві та Талсі, були втягнуті у фінансові зловживання, що призвело до відставок та втручання держави. Тим часом, такі ініціативи, як партисипативне бюджетування, набули популярності, хоча станом на 2024 рік їх впровадили менше 50% муніципалітетів. Тим не менш, довіра громадськості до місцевих органів влади залишається відносно високою, а опитування у 2023 році показали схвалення 58%, що вище середнього показника по ЄС. Загалом, період 2014–2024 років ознаменувався глибокою трансформацією в структурі місцевого самоврядування Латвії, зосередженою на консолідації, модернізації та підзвітності з метою вирішення проблем регіонального розвитку та надання державних послуг у швидкозмінному соціально-економічному та геополітичному контексті [13].

Як держава-член НАТО та ЄС, розташована на східному фланзі альянсу, Латвія опинилася на передовій протистояння гібридним загрозам, особливо тим, що виходять з Російської Федерації. Ці загрози включають кібератаки, дезінформацію, маніпуляції етнічними меншинами та економічний тиск, які спрямовані не на пряме військове завоювання, а на політичну дестабілізацію та підлив довіри до демократичних інституцій. Органи місцевого самоврядування Латвії відповідають за широкий спектр державних послуг – освіту, соціальне забезпечення, інфраструктуру, цивільний захист – проте їхня готовність до гібридних викликів сильно варіюється.

За даними Державного аудиторського управління Латвії (Valsts kontrole), багато муніципалітетів не мають планів кризового управління, які б враховували нетрадиційні загрози, такі як кіберзриви та скоординовані дезінформаційні кампанії. У звіті Центру передового досвіду стратегічних комунікацій НАТО (Рига) за 2023 рік підкреслюється, що хоча національні інституції досягли значного прогресу в протидії російській дезінформації, особливо після анексії Криму в 2014 році, місцевий рівень залишається вразливим через недостатню експертизу, фрагментовані канали зв'язку та непослідовний доступ до інструментів кібербезпеки [10, р. 16–17].

У таких муніципалітетах, як Даугавпілс і Резекне, де етнічні росіяни та російськомовні становлять понад 50% населення (Центральне статистичне бюро Латвії, 2022), місцеві органи влади стикаються з унікальними викликами у підтримці інформаційної цілісності та соціальної згуртованості [14]. Російськомовні ЗМІ, включаючи пов'язані з Кремлем видання, такі як «Супутник» та RT (нині заборонений), історично відігравали значну роль у формуванні громадської думки в цих регіонах, і хоча національні зусилля щодо протидії ворожим наративам активізувалися, муніципалітети часто не мають можливості надавати переконливі, місцево релевантні контрнативи.

Бюро захисту Конституції Латвії (SAB) у своїй Щорічній оцінці загроз за 2024 рік відзначає зростаючу складність гібридної діяльності на муніципальному рівні, включаючи використання місцевих неурядових організацій та неформальних мереж для поширення антиурядових настроїв під виглядом громадянського активізму. Що стосується кібербезпеки, то в Національній стратегії кібербезпеки 2023 року визнається, що багато IT-інфраструктур місцевих органів влади залишаються застарілими та недостатньо фінансованими, а кілька муніципалітетів досі не дотримуються основних стандартів цифрової гігієни та захисту даних. Крім того, Міністерство охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку (VARAM), яке контролює місцеве самоврядування, визнало, що координація завдань цивільного захисту залишається нерівномірною, і лише 27 з 43 муніципалітетів мають штатних координаторів цивільного захисту станом на середину 2024 року.

Механізми фінансування ЄС та НАТО, такі як Механізм стійкості ЄС та ініціатива НАТО з розбудови оборонного потенціалу, почали усувати ці недоліки, підтримуючи навчальні програми та модернізацію цифрової інфраструктури на муніципальному рівні, проте прогрес залишається нерівномірним. Одна з небагатьох комплексних муніципальних відповідей надійшла від міста Валмієра, яке співпрацювало з Латвійською школою державного управління для розробки навчання місцевих посадовців з підвищення обізнаності про гібридні загрози. Тим не менш, такі ініціативи залишаються ізольованими та ще не масштабовані на національному рівні.

Завдання Латвії полягає у створенні узгодженого багаторівневого підходу до управління, який інтегрує муніципалітети в ширшу архітектуру національної безпеки, забезпечує надійну координацію під час криз та сприяє громадянській культурі, стійкій до маніпуляцій. Без цілеспрямованих інвестицій у місцевий потенціал залишається ризик того, що муніципалітети продовжуватимуть бути легкими мішенями в ландшафті гібридних загроз, підриваючи не лише місцеву стабільність, але й національну та регіональну безпеку.

Висновки. Протягом останнього десятиліття Латвія провела низку реформ для посилення ефективності та адміністративної спроможності своїх місцевих органів влади, зокрема завдяки адміністративно-територіальній реформі 2021 року, яка скоротила кількість муніципалітетів та мала на меті створити більш однорідну та дієздатну систему надання державних послуг. Враховуючи геополітичне положення Латвії та її географічну близькість до Росії, місцеві органи влади є не лише адміністративними одиницями, а й потенційними цілями та буферами інформаційної та суспільної дестабілізації. Недостатньо розвинена спроможність до стратегічної комунікації на муніципальному рівні, нерівномірна інтеграція протоколів кібербезпеки та різний ступінь політичної стійкості місцевого керівництва підкреслюють сис-

темні вразливості. Крім того, гібридні загрози часто використовують локальні невдоволення та соціальну фрагментацію, особливо в регіонах з більшою часткою російськомовного населення, таких як Латвія, що робить зміцнення довіри та інклюзивне управління критично важливими компонентами стратегій боротьби з гібридними загрозами.

Майбутні дослідження повинні зосередитися на оцінці ефективності існуючих інструментів боротьби з гібридними загрозами на муніципальному рівні, розробці адаптованих моделей стійкості для різних типів муніципалітетів на основі демографічних, географічних та соціально-економічних показників, а також вивченні ролі місцевих громадянських суб'єктів та мереж громад у посиленні демократичного опору гібридним операціям.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Войтенко Ю. Особливості формування урядів в Україні та країнах Балтії (1991–2004 рр.): політико-правовий аспект. *Культурологічний альманах*. 2023. Вип. 2. С. 40–50. URL: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.2.6> (дата звернення: 11.05.2025).
2. Левін О., Поплавський О. Специфіка демократичного транзиту в новостворених країнах Балтії після розпаду СРСР. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 1. С. 189–195. URL: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-1-189-195> (дата звернення: 11.05.2025).
3. Лушагіна Т., Соловйова А. Децентралізація: уроки країн Балтії для України. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Серія: Політологія. 2016. Т. 284. Вип. 272. С. 81–85.
4. Мельничук В. Специфіка конструювання моделей місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2022. Вип. 42. С. 278–285. <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.42.36> (дата звернення: 11.05.2025).
5. Петришин О. Реформа місцевого самоврядування: досвід Латвії. *Інформація і право*. 2020. № 2(33). С. 158–169. URL: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2020.2\(33\).208110](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2020.2(33).208110) (дата звернення: 11.05.2025).
6. Серьогін С., Прокопенко Л. Реформування місцевого самоврядування в Литві: досвід для України. *Public Administration Aspects*. 2015. № 4 (18). С. 14–21.
7. Солнцева Х. Удосконалення організаційного аспекту інтегрованої поліцейської діяльності у країнах Балтії: сучасний погляд. *Юридичний бюлетень*. 2021. Вип. 22. С. 112–124. URL: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2021.22.15> (дата звернення: 11.05.2025).
8. Янг Д. Місцеве самоврядування в країнах Скандинавії та Балтії. Огляд 2020. Стокгольм: SKL International, 2020. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/720/Ukrainian_finalver_bluebook_compressed.pdf (дата звернення: 29.07.2025).
9. Administratīvo teritoriju un apdzīvotību vietu likums. Nr: 462/Lp13. *Latvijas Republikas Saeima*. URL: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/webSasaiste?OpenView&restricttocategory=462/Lp13> (дата звернення: 29.07.2025).

titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/webSasaiste?OpenView&restricttocategory=462/Lp13 (дата звернення: 29.07.2025).

10. Karvatska S., Yuriychuk Y., Chepel O. The Peculiarities of the Reform of Local Self-Government: Examples of Ukraine, Latvia, and Poland. *Studia Regionalne i Lokalne*. 2023. Vol. 2. PP. 7–22. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8452/Karvatska_Local%20Government.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 11.05.2025).

11. Law on Administrative Territories and Populated Areas. No 2020/119C.1. *Latvijas Vestnesis*. URL: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/315654-law-on-administrative-territories-and-populated-areas> (дата звернення: 29.07.2025).

12. Monitoring of the application of the European Charter of Local Self-Government in Latvia. URL: <https://rm.coe.int/recommendation-514-2024-monitoring-of-the-application-of-the-european-1680b205d6> (дата звернення: 29.07.2025).

13. Results from the Survey on Quality of Life in Cities. *Official statistics of Latvia*. URL: <https://stat.gov.lv/en/statistics-themes/indicators-well-being-and-equality/quality-life/other/3258-results-survey-life> (дата звернення: 29.07.2025).

14. Statistical Yearbook of Latvia 2022. *Official statistics of Latvia*. URL: <https://stat.gov.lv/en/statistics-themes/economy/national-accounts/publications-and-infographics/10925-statistical> (дата звернення: 29.07.2025).

15. Vanagas E., Seimuskane L., Vilka I., Strömberg L., Szűcs, S. The Development of Democracy and Local Governance in Latvia. *Local Elites, Political Capital and Democratic Development*. Berlin: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. PP. 173–201. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-531-90110-7_6 (дата звернення: 11.05.2025).

REFERENCES:

1. Voitenko, Yu. (2023). Osoblyvosti formuvannya uriadiv v Ukraini ta krainakh Baltii (1991–2004 rr.): polityko-pravovyi aspekt. *Kulturolohiichnyi almanakh*, 2, 40–50. Retrieved from: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.2.6> [in Ukrainian].
2. Levin, O., Poplavskyi, O. (2022). Spetsyfyka demokratychnoho tranzytu v novostvorenykh krainakh Baltii pislia rozpadu SRSR. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 1. 189–195. Retrieved from: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-1-189-195> [in Ukrainian].
3. Lushahina, T., Soloviova, A. (2016). Detsentralizatsiia: uroky krain Baltii dlia Ukrainy. *Naukovi pratsi [Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu "Kyievo-Mohylianska akademiia"]*. Serii: Politolohiia, 272, 81–85 [in Ukrainian].
4. Melnychuk, V. (2022). Spetsyfyka konstruiuvannya modelei mistsevoho samovriadiuvannia v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: filos.-politoh. Studii*, 42, 278–285. Retrieved from: <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.42.36> [in Ukrainian].
5. Petryshyn, O. (2020). Reforma mistsevoho samovriadiuvannia: dosvid Latvii. *Informatsiia i pravo*, 2 (33),

158–169. Retrieved from: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2020.2\(33\).208110](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2020.2(33).208110) [in Ukrainian].

6. Serohin, S., Prokopenko, L. (2015). Reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Lytvi: dosvid dlia Ukrainy. *Public Administration Aspects*, 4 (18), 14–21 [in Ukrainian].

7. Solntseva, Kh. (2021). Udoskonalennia orhanizatsiinoho aspektu intehrovanoi politseiskoi diialnosti u krainakh Baltii: suchasnyi pohliad. *Yurydychnyi biuleten*, 22, 112–124. Retrieved from: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2021.22.15> [in Ukrainian].

8. Yanh, D. (2020). *Mistseve samovriaduvannia v krainakh Skandynavii ta Baltii. Ohliad 2020*. Stockholm: SKL International, Retrieved from: https://decentralization.ua/uploads/library/file/720/Ukrainian_finalver_bluebook_compressed.pdf [in Ukrainian].

9. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Nr: 462/Lp13. Latvijas Republikas Saeima. Retrieved from: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/webSasaiste?OpenView&restrictcategory=462/Lp13> [in Latvian].

10. Karvatska, S., Yuriychuk, Y., Chepel, O. The Peculiarities of the Reform of Local Self-Government: Examples of Ukraine, Latvia, and Poland (2023). *Studia Regionalne i Lokalne*, 2, 7–22. Retrieved

from: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8452/Karvatska_Local%20Government.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

11. Law on Administrative Territories and Populated Areas. No 2020/119C.1. *Latvijas Vestnesis*. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/315654-law-on-administrative-territories-and-populated-areas>.

12. Monitoring of the application of the European Charter of Local Self-Government in Latvia. Retrieved from: <https://rm.coe.int/recommendation-514-2024-monitoring-of-the-application-of-the-european-/1680b205d6>.

13. Results from the Survey on Quality of Life in Cities. *Official statistics of Latvia*. Retrieved from: <https://stat.gov.lv/en/statistics-themes/indicators-well-being-and-equality/quality-life/other/3258-results-survey-life>.

14. Statistical Yearbook of Latvia 2022. *Official statistics of Latvia*. Retrieved from: <https://stat.gov.lv/en/statistics-themes/economy/national-accounts/publications-and-infographics/10925-statistical>.

15. Vanagas, E., Seimuskane, L., Vilka, I., Strömberg, L. and Szücs, S. (2006). *The Development of Democracy and Local Governance in Latvia. Local Elites, Political Capital and Democratic Development*. Berlin: VS Verlag für Sozialwissenschaften. Retrieved from: https://doi.org/10.1007/978-3-531-90110-7_6.

Peculiarities of the functioning of Latvia's local self-government system in the context of hybrid threats

Pakhomenko Sergii Petrovych

Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Political Science
and International Relations
Mariupol State University
Preobrazhenska str., 6, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1137-3585

Gridina Iryna Mykolaivna

Doctor of Historical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Political
Science and International Relations
Mariupol State University
Preobrazhenska str., 6, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-3398-7708

Balabanov Kostyantyn Vasylovych

Doctor of Political Sciences, Professor,
Professor at the Department of Political
Science and International Relations
Mariupol State University
Preobrazhenska str., 6, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7990-5272

The article explores the features of the functioning of Latvia's local self-government system in the context of hybrid threats, which have increasingly influenced the resilience and democratic legitimacy of municipal institutions over the past decade. Between 2014 and 2024, Latvia implemented a major administrative-territorial reform that reduced the number of local governments from 119 to 43, aiming to increase administrative efficiency, reduce institutional fragmentation, and ensure more consistent delivery of public services across the country. However, this structural transformation has coincided with the growing complexity and intensity of hybrid threats – such as disinformation campaigns, cyberattacks, political interference, manipulation of interethnic relations, economic coercion, and efforts to erode public trust in state institutions. The research demonstrates that while Latvia's local governance system has become more standardized and legally modernized, it remains vulnerable to unconventional influence operations that often fall outside the traditional scope of security policy. Among the most pressing vulnerabilities are the uneven development of cybersecurity capacity among municipalities, insufficient strategic communication capabilities at the local level, limited financial and human resources for protective measures, and the presence of social and ethnocultural divides that may be exploited to destabilize local governance. These challenges are particularly evident in regions like Latgale, where the high proportion of Russian-speaking residents adds an additional layer of sensitivity in the context of external information warfare. On the other hand, recent legislative improvements – including the new Local Government Law effective from January 2023, enhanced transparency and anti-corruption regulations, and the introduction of mandatory national security clearances for top municipal officials from 2025 – represent steps toward institutional resilience. The article concludes that the local self-government system in Latvia is situated at a critical intersection between public administration and national security. Strengthening its ability to withstand hybrid threats requires the development of context-sensitive local resilience strategies, capacity-building for municipal staff, civic participation in democratic defense, and robust intergovernmental coordination. Further research directions include the elaboration of a typology of municipal vulnerability to hybrid threats, the evaluation of the effectiveness of existing preventive mechanisms, and the investigation of the role of local communities in sustaining democratic security at the grassroots level.

Key words: cybersecurity, hybrid threats, Latvia, local self-government, municipality, Russian aggression, territorial community.

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.08.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 17.09.2025
Дата публікації: 10.10.2025